A°. 1848. N°. [illegible]

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld *vijfmaal* 's weeks wordt uitgegeven, en wel op *Dingsdag*, *Woensdag*, *Donderdag*, *Zaturdag* en *Zondag*, is *f* 5 in de drie maanden.)

DONDERDAG 27 JANUARI.

(De prijs der Advertentiën is, van één tot vijf regels, *f* 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

Advertentiën voor de Courant van den eigen dag moeten bezorgd worden des morgens vóór negen ure. Alle Advertentiën na negen ure inkomende blijven liggen tot het volgend nommer.

De openbaarmaking der stedelijke begrootingen in verschillende plaatsen.

Dagelijks wordt het getal grooter van die stedelijke regeringen, welke de begrootingen harer gemeenten door den druk openbaar maken. Amsterdam, 's Gravenhage, Deventer hebben dit gedaan, anderen hebben dat voorbeeld gevolgd of staan gereed dit te doen. Waaraan nog slechts twee jaren geleden maar weinigen dachten en wat schier niemand voor mogelijk hield, vindt nu in verscheidene gemeenten plaats als de natuurlijkste zaak der wereld.

De burgerij van verscheidene steden des lands, en wel van de aanzienlijkste, hebben nu de uitgaven en ontvangsten harer gemeente kunnen leeren kennen. Wanneer die kennis alleen ter voldoening eener ijdele nieuwsgierigheid moest strekken, zij zou luttel waarde hebben; maar zij dient om overheid en burgerij eenen diepen blik te doen slaan in onze maatschappelijke inrigting, om aan beide eene meer naauwkeurige kennis van den toestand der stad te geven, zonder welke kennis geene goede regering van land of gemeente denkbaar is.

Onze tijd wil, en zelfs onze grondwet rust op dat beginsel, dat de burgerij in het bestuur harer aangelegenheid geene vreemdelinge zij, en echter sloot men tot hiertoe zorgvuldig alles wat haar daarin licht geven kon. Het gevolg was, dat zij zich met de zaken niet inliet, de zorg aan de regering overliet, duldde dat men buiten haar over haar en hare belangen besliste en aldus handelde in strijd met de bedoelingen des grondwetgevers. Dit beviel aan de mannen van het bestuur; met ijver zochten zij dat stelsel van afsluiting, hetwelk belette, dat de burgerij kennis harer aangelegenheden verwierf, vol te houden. Veel van hetgeen gebeurd is en dat aan de natie schatten gekost heeft, is aan dat gebrek van openbaarheid te wijten.

Wanneer men van publieken geest spreekt, dien men zakelijk noemt, de behouders zullen dit niet ontkennen, maar zij zullen zeggen, dat die hier te lande niet bestaat, zonder te bedenken, dat de beschuldiging op hen terugwerkt; want publieke geest rust op kennis en zij beletteden deze tot het volk door te dringen. Zij verweten aan de burgerij gebrek aan belangstelling en zij deden al het mogelijke om alles, wat tot belangstelling leiden kon, buiten bereik dier burgerij te houden. Deelneming aan de zaken is zonder belangstelling ondenkbaar; maar hoe kan men belang stellen in hetgeen ons onbekend is? Maakt onbekend niet onbemind?

De behouders waren echter in hunne blijdschap weinig slim. Ten einde de burgerij met hare eigene aangelegenheden onbekend te houden, sloten zij ook voor zich zelve de bron van menige nuttige kennis. Uit de rijksbegrooting was het haar bekend, wat ter voldoening in de algemeene uitgaven des rijks door de bevolking werd opgebragt; maar heeft de regering immer nagerekend, wat daarenboven door de natie aan gemeentelijke belastingen, aan dijks- en polder-lasten werd opgebragt? Liet zij het uit vrees dat daarvan iets ter ooren der burgerij zou komen, of uit het besef dat zij zelve bij de kennis van de hooge som dier lasten gevoelen zou, [illegible] cijfer te moeten [illegible] zij liever onkundig zijn [illegible] het opgebragte dan afstand doen van eenige inkomst?

Minder nog dan de regering wist de natie wat zij opbragt. Zij gevoelde het drukkende van den haar opgelegden last, maar zij kende er den omvang niet van. Zij gevoelde wel, dat men haar meer dan billijk en goed was, deed opbrengen, maar onbekend met het juiste cijfer, kon zij geen getallen tegen getallen overzetten. Hoe weinige ingezetenen der hoofdstad wisten, dat de begrooting van deze over zes en twintig tonnen gouds liep? Wist men te Rotterdam dat de gemeenteuitgaven ruim tien, of te 's Gravenhage, dat die bijna acht tonnen gouds bedroegen? Spreken die sommen niet luide?

De stedelijke regeringen geraken op den goeden weg. De maatregel der openbaarmaking moet slechts algemeen worden en zich niet tot de openbaarmaking *na* de vaststelling door Gedeputeerde Staten bepalen. Niet enkel de beslissing behoort ter kennisse der burgerij gebragt te worden, maar ook het voorstel! Zoolang de stedelijke regeringen niet boven dwalingen verheven zijn, behooren zij de middelen aan te grijpen, welke de nadeelige gevolgen harer feilen kunnen wegnemen. Zij moeten de burgerij in de mogelijkheid stellen te voorkomen, dat noch minder nuttige uitgaven gedaan noch verkeerde inkomsten geheven worden. Dit is alleen mogelijk, wanneer men de begrooting openbaar maakt, *vóór*dat Gedeputeerde Staten die gearresteerd zullen hebben. Aan ieder stedelijk ingezeten is dan de weg geopend zijne bezwaren te doen kennen en gedeputeerde staten zullen beter toegerust hunne beslissing kunnen nemen. Alleen geest van routine, eigenwaan, baatzucht, of bekrompenheid schijnen tot een tegengesteld besluit te kunnen leiden.

Buitenlandsche berigten.

ITALIË.

De dagbladen van Marseille deelen berigten uit Napels mede, loopende tot 14 januari. Met de pakketboot *Vesuvius*, den vorigen dag aldaar van Palermo aangekomen, was de tijding ontvangen van een algemeenen opstand in de voornaamste steden van Sicilië, op den 12den dezer. Te Palermo zou de woede zoo groot geweest zijn, dat de vrouwen kokend water en [illegible] uit de vensters op de [illegible] troepen, die tegen het volk werden aangevoerd. Dertig duizend gewapende burgers te Palermo, hebben de troepen uit de stad gejaagd, nadat de laatsten een belangrijk verlies geleden hadden. Zij hebben de wijk moeten nemen naar Monte Reale. Men voegt er bij, dat de infanterie geen deel aan het gevecht heeft willen nemen.

Toen de Koning van Napels deze tijding vernam, moest men hem onmiddellijk eene aderlating doen, ten einde eene beroerte te voorkomen, van welke zich de voorteekens begonnen te vertoonen. Dienzelfden avond zijn vijfduizend man linietroepen op negen stoomvaartuigen ingescheept, die onmiddellijk koers zetten naar Sicilië.

Hoe de stemming te Napels is, kan mede, onder anderen, uit het volgende blijken. Toen de Koning zich den 12den in den schouwburg vertoonde, trachtten sommige hovelingen een applaudissement uit te lokken, hetgeen echter alleen eene algemeene uitbarsting van afkeuring, zoowel uit de loges als uit het parterre ten gevolge had.

Men zegt, dat de koning zijn zoon arrest heeft gegeven, omdat hij hem had aangeraden eenige concessiën aan het volk toe te staan.

De pakketboot *Vesuvius* had te Palermo niet kunnen lossen en alleen in haast sommige passagiers aan boord kunnen nemen, waarop zij onmiddellijk weder naar Napels was teruggekeerd.

Het gerucht is mede in omloop, dat ook in de Abruzzen de opstandelingen het hoofd weder hebben opgestoken.

ZWEDEN.

Stockholm, 7 *jan.* Sints eenigen tijd sprak men veel van eene aanstaande verandering van ministerie, en dat wel in behoudenden zin. [illegible] niet stellig durven verzekeren wat hiervan waar mag zijn, doch de omstandigheden zijn zoo dat zij een dergelijk gerucht, al ware het ook ongegrond, zeer verklaarbaar maken. De Standen hebben hun mishagen te kennen gegeven over de op sommige punten overdrevene geld-aanvragen der regering. Velen van hen, die zich tot

tolken van dit misnoegen gemaakt hebben, behooren tot de liberale partij, door welke de tegenwoordige regering verwacht had met zeer veel ijver ondersteund te worden. De conservativen daarentegen zijn ten opzigte der geldbewilligingen altijd zeer mild geweest. Daar nu niets der regering zoo zeer schijnt ter harte te gaan dan de opbrengsten niet te zien verminderen, zoo kwam men zeer natuurlijk op het vermoeden, dat men ten slotte wel eene verandering van ministerie in bovengemelden zin zou beproeven, als het middel om tot dat doel te geraken. Daarbij komt, dat de conservative bladen zonder ophouden de tegenwoordige regering beschimpen, daar zij door hare vermeende bondgenooten op den Rijksdag zoo slecht ondersteund wordt, terwijl diezelfde bladen de vermeende lievelings-ideeën van een hoog persoon, van de alleenheerschappij des Konings, enz. op alle mogelijke wijzen opvijzelen en hoog opgeven van de gevaren die den troon bedreigen; aan de eene zijde van den kant der Standen, die den schijn hebben van het koninklijk gezag te willen ondermijnen, aan de andere zijde van den kant der ministers, welken de liberale partij tot niets minder wil maken dan tot des Konings mederegenten, of zelfs wel, tot zijne voogden. Volgens het inzigt der conservativen daarentegen mogen de ministers niets anders dan gehoorzame werktuigen tot uitvoering van des Konings wil zijn. Hoe sluw dergelijke leeringen berekend zijn, de conservativen in de hoogere atmospheer aangenaam te maken, valt elk in het oog. Men werpt zich op als de trouwste verdedigers van den troon en het bedreigde koninklijk gezag tegen de »aanmatigingen" der liberalen en der Standen, en men zoekt op de verbeeldingskracht te werken door van gevaren te gewagen, die volstrekt niet aanwezig zijn. Tot voorbeeld zij het genoeg aan te voeren, hoe een artikel in een conservatief blad (*Tiden*), over de gevaren, welke het koninklijk gezag loopt van door de Standen ondermijnd te worden, als motto voorop stelt: *to be or not to be, that is the question.* Alsof de republiek reeds voor de deur stond! Eindelijk loopt het gerucht dat eenigen der hoofden van de behoudspartij bij den Rijksdag audiëntiën bij den Koning gehad hebben. Wanneer men dit alles te zamen voegt, zoo is het geen wonder, zoo de gedachten van eene verandering van ministerie in den zin van het behoud bij het publiek wortel heeft geschoten. Bij nadere overweging moet men ondertusschen dit gerucht al te onwaarschijnlijk vinden, om er geloof aan te kunnen slaan. Ten eerste wat de hoofdzaak, de geld-bewilligingen, aangaat, zoo is er volstrekt geen uitzigt dat een behoudend ministerie van den burger- en boerenstand meer zou verkrijgen dan een liberaal. Integendeel zou de tegenstand van deze zijde dan nog heftiger worden. En wat adel en geestelijkheid betreft, zoo zijn deze bij geldquaestiën nooit zeer lastig geweest, en kunnen, ook bij een veranderd ministerie, niet veel milder meer zijn, dan zij tot nu toe steeds geweest zijn. Wat verders de bekrimping van het koninklijk gezag, aan den eenen kant door de Standen, aan den anderen kant door de ministers aangaat, zoo lette men in de eerste plaats op, dat een behoudend ministerie in de tegenwoordige omstandigheden zeker geen grooteren invloed op de Standen zou kunnen uitoefenen, dan elk ander, en zeker eenen veel geringeren invloed dan hetwelk een met hart en ziel liberaal ministerie, dat met de noodige talenten uitgerust was, zou kunnen uitoefenen; en in de tweede plaats is het gemakkelijk te begrijpen dat behoudende ministers, wanneer zij eens aan het bewind kwamen, nog veel grooter belang zouden hebben de gewone neigingen en gezindheden des Konings, voor zoo ver zij liberaal zijn, tegen te werken, en zoodoende de koninklijke magt te bekrimpen, dan ooit liberale ministers in zulke omstandigheden zouden kunnen hebben. De audiëntiën eindelijk kunnen zeer gevoegelijk verklaard worden door de verhandelingen van den Rijksdag, zonder dat het noodig is juist eene aanstaande verandering van ministerie daarmede in verband te brengen. Ondertusschen loopt het gerucht en ook de pers houdt er zich dagelijks mede bezig. De tijd zal weldra leeren wat er van aan is.

DUITSCHLAND.

Berlijn, 22 *jan.* Naar men van goederhand verneemt heeft de heer *von Bodelschwing* het stellig besluit genomen, als minister van Binnenlandsche Zaken af te treden. Hij heeft zich laten overhalen nog gedurende de vergadering van het vereenigd committé in functie te blijven en rekent [illegible] tegen Paschen zijn ontslag te kunnen verkrijgen. De buitengewone beslommeringen van zijne tegenwoordige betrekking, die met den slechten gezondheidstoestand van gezegden staatsman onmogelijk op den duur vereenigbaar zijn, zijn de eenige beweegreden tot dit besluit. Evenwel zullen den Koning ook voor het vervolg de diensten van den heer *von Bodelschwing* niet ontbreken, daar hij, naar alle waarschijnlijkheid, den terzelfder tijd zijn ontslag nemende generaal *von Thile* als schatmeester en kabinetsminister zal opvolgen en dus steeds in de onmiddellijke nabijheid des Konings zijn zal.

HONGARIJE.

Te Pesth maakt het burgerschap, een tot nu toe in Hongarije bijna onbekend element, dat zich eerst thans tot die beteekenis verheft die aan hetzelve in alle beschaafde landen toekomt, van dag tot dag even opmerkelijke als lofwaardige voortgangen; en terwijl de comitaten zich in onvruchtbare discussiën, in slecht gevatte en nog slechter ten uitvoer gelegde verbeterings-theoriën verdiepen, die nergens of bijna nergens toe dienen, zien wij daar zich een gemeentewezen ontwikkelen met eene zoo krachtige en verlichte werzaamheid, dat op onderscheidene plaatsen de comitaats-adel zich deze kernachtige burgerschap wel tot voorbeeld mogt nemen. Inderdaad, moet men hulde doen aan de hoofden en leidsmannen der Hongaarsche hoofdstad, wanneer men op den fikschen, gematigden, kloeken gang let, dien zij steeds bij alle gemeente-aangelegenheden aannemen en men moet de waardij der maatregelen erkennen, die even vrijzinnig als regtvaardig zijn. Daarbij getuigt deze Duitsche regtszin bij de stedelijke gemeentezaken alléén van den oorsprong en het eerste ontstaan van dit burgerlijk gemeente-wezen; in al het overige is de Pesthsche burgerij zoo door en door Hongaarsch als pligt en toestand slechts vorderen, en wordt het van dag tot dag meer. Daarin heeft zij gelijk en wij prijzen er haar om. Wanneer men de handelingen van het gemeente-bestuur van Pesth gezet volgt, zoo brengt bijna elk nommer der *Duitsche Pesther Courant* (die als een lokaal blad uitmuntend geredigeerd wordt) een nieuw bewijs voor ons beweren. Een der jongste nommers meldt ons dat het bestuur, *uit eigen beweging*, van nu af zijne begrooting laat drukken en ter kennis van alle belanghebbenden brengt. Er is geen meer probaat middel om allerlei soorten van knoeijerijen te voorkomen, en wanneer men weet op welke wijze vroeger de publieke zaak geadministreerd werd; hoe met de in bewaring gegeven [illegible] nalatenschappen, weesgelden, enz. door de administratie gehandeld werd, en hoe er hier en daar nog wel mede wordt omgesprongen; wie gezien heeft hoe er met de kommervol opgebragte belastingen geleefd wordt —, die moet opregte hoogachting gevoelen voor eene overheid, die zichzelve onder de contrôle der openbaarheid stelt. Het dagblad van Pesth vraagt bij deze gelegenheid, wanneer het Pesthsche comitaat met zijne begrooting het voorbeeld der koninklijke vrijstad volgen zal? Wij hopen en vertrouwen, dat niet alleen het Pesthsche maar alle Hongaarsche comitaten het geen, naar langer met hunne eer bestaanbaar zullen houden, niet eens, eens te handelen. Door openlijke gedrukte rekeningen en verantwoording van inkomsten en uitgaven te doen, die voor alle contribuabelen verstaanbaar en toegankelijk zijn, zou er eene legio van misbruiken ontdekt en daardoor voor het vervolg onmogelijk gemaakt worden, en met de publieke zedelijkheid misschien het eenige geneesmiddel toegediend worden dat eene radicale genezing aan ten gevolge hebben. En hoe hoogst noodig een dergelijk middel is, weten allen wier lot het is, zich in deze beslommeringen te moeten steken. De geregte zin der comitaats-ambtenaren gaat dan tot alle andere takken van administratie en justitie over, eveneens als de ongeregte zin doet, want de gansche administrative en regterlijke hiërarchie in Hongarije wordt uit de groote vergaârbak der comitaten gevoed. Wij zijn zelfs zoo vermetel in onze verwachtingen, dat wij het niet voor onmogelijk houden, dat er nog eens een tijd zal komen, dat ook over de regterlijke uitspraken der comitaten de openbaarheid hare contrôle zal uitoefenen. Tegen elke verkeerde inrigting bestaat slechts dit ééne middel, in Hongarije zoowel als overal elders.

(Zoo laat zich Nederland in de zucht tot openbaarheid, zelfs door Hongarije voorbij streven! welhaast zal het Nederlandsche landskind, — om zich te troosten dat zijne overheid hem de kennis zijner eigene aangelegenheden onttrekt — zich kunnen verlustigen in de rekenschap welke de Hongaarsche overheid van hare verrigtingen aan de Hongaarsche burgerij aflegt. De gemeente-aangelegenheden van Amsterdam, van den Haag, van Arnhem zullen voor hem »heymenissen van staet zijn in dewelcke het der ghemeynte niet past haer sinnen in te dringen," doch daarentegen mag hij nagaan hoe het plaatselijk bestuur van Ofen en Pesth de belangen der Ofensche en Pesthsche burgerij behartigt. En hij zal, gelijk de Hongaarsche correspondent met regt zegt, eene opregte hoogachting gevoelen voor de verlichte en wakkere overheid — — — van Ofen en Pesth.)

FRANKRIJK.

Parijs, 22 *jan.* De heer *de Montalembert*, die dezer dagen in de Kamer der Pairs hevige beschuldigingen tegen de Zwitsersche radicalen had geuit, wordt in het dagblad *la Presse*, op onderscheidene punten teregtgewezen door een der aanhangers van het Afzonderlijk Verbond, den overste *Hubert Saladin*, die zijne demissie genomen had als kolonel bij de eedgenoodschappelijke troepen, ten einde niet genoodzaakt te zijn, de wapens tegen de behoudende partij te voeren. Hoewel zijne staatkundige denkwijze hem noopte zich te scharen aan de zijde van het vernietigde verbond, voelt hij zich gedrongen te erkennen, dat zijne landgenooten van de radicale partij, niet alleen de menschelijkheid hebben geëerbiedigd in den strijd, maar ook met gematigdheid van hunne overwinning hebben gebruik gemaakt. Na gezegd te hebben, dat de heer *de Montalembert* zich door zijn hartstogt tot onregtvaardigheid heeft laten vervoeren, gaat hij tot de vermelding der feiten over en deelt, onder anderen, een vertrouwelijken brief van generaal *Dufour* mede, waarin het gedrag van de soldaten van het eedgenootschap hoogelijk geroemd wordt. Eene der voornaamste grieven van den pair waren de maatregelen te Freiburg en in Wallis genomen en het is daaromtrent, dat hij zich op de volgende wijze uitlaat: »De wegzending der zusters van den H. Vincent de Paula en de oorlogscontributie, aan de kloosters, vooral aan dat van St. Bernhard opgelegd, hebben overal een treurigen weerklank gevonden." Het volgende is eene getrouwe voorstelling van het gebeurde:

De regering van Freiburg heeft geoordeeld, dat op de kloosters, die na 1815 gesticht zijn, niet toepasselijk was artikel 12 van het bondsverdrag, en al de tot deze katagorie behoorende kloosters zijn alzoo begrepen in het decreet, waarbij de jesuïten worden uit het land verwezen. Betreffende de contributiën tot bestrijding van de oorlogskosten heeft men begrepen, dat men zich in een arm land tot de rijken moest wenden en de kloosters — die der bedelmonniken uitgezonderd — zijn meestal rijk. Het klooster St. Bernard, onder anderen, bezit in Piemont en Zwitserland goederen, die verscheiden millioenen waard zijn. De belasting, welke dat klooster moet opbrengen, zal het niet beletten zijne vrome gastvrijheid uit te oefenen. De heeren *Montalembert* en *Fulchiron* kunnen daaromtrent gerust zijn. Iemand die uit het kanton Wallis komt, verzekert, dat geene enkele daad van geweld tegen de kloosters aldaar gepleegd is, noch dat eene enkele van deze gestichten beroofd is geworden. De monniken van St. Bernard zijn teruggeroepen in hun verblijf, dat zij vrijwillig verlaten hadden."

— Dagelijks worden brieven van den hertog *van Aumale*, gouverneur-generaal van Algerië, op de Tuileriën ontvangen. Men zegt, dat hij zich zeer beklaagt over het personeel dat hij in Algerië gevonden heeft.

— De heer *de Lamoricière* begeeft zich naar de hoofdstad, niet alleen ten gevolge van een verlof, maar tevens omdat hij door het ministerie ontboden is. Men verzekert, dat de regering, alvorens den generaal gehoord te hebben, geen bepaald besluit ten opzigte van *Abd-el-Kader* wil nemen.

Parijs, 23 *jan.* De zitting van de Kamer der Afgevaardigden is te gelijker tijd gewigtig en interessant geweest. Twee talentvolle leden der behoudspartij, de heeren *Darblay* en *Desmousseaux de Givré*

hebben verklaard die partij te verlaten. Deze beide heeren, gelijk ook de heer *Ducos*, hebben uitmuntend en onder grooten bijval van de zijde der Kamer gesproken. Het *Journal des Débats* spreekt zijnen aanvloek over deze zitting uit, in een hoofdartikel, dat aldus aanvangt: »Het is regel, dat in de Kamer der Afgevaardigden smakelooze, langdradige zittingen op belangrijke en levendige volgen. Heden is het naar den regel gegaan." Eene levendige belangrijke zitting is voor het *Journal des Débats* die van den 21sten, hoewel gedurende dezelve het ministerie als een beschuldigde voor de jury der Kamer zat, en de meerderheid alleen uit systeem, niet uit overtuiging, het *niet schuldig* uitsprak. Eene levendige en belangrijke zitting is voor het *Journal des Débats*, wanneer de 225 stemmen van het ministerie de 146 der oppositie tot zwijgen brengen. Het spreekt van zelf, dat het *Journal des Débats* de redevoeringen der twee bovenvermelde afgevaardigden beneden alle kritiek en zeer smakeloos vindt.

Binnenlandsche berigten.

Amsterdam, 25 jan. Sedert de dagbladen berigt hebben gegeven, dat door onze militairen in onderscheidene garnizoensplaatsen oefeningen in het schaatsenrijden gehouden en evolutiën op schaatsen verrigt zijn, hoort men vragen: »Is dat wel ooit te pas gekomen, en heeft dat eenig nut?" — Luiden het antwoord op de eerste vraag bevestigend kan zijn, dan zal dat op de tweede het ook wel moeten wezen. De gelegenheden, dat het schaatsenrijden tot onze landsverdediging is aangewend, zijn natuurlijk zeldzaam, omdat de gevallen, waarin de bodem van ons land tegen een indringenden vijand heeft moeten verdedigd worden, zeldzaam zijn. Bovendien kunnen landings-expeditiën op onze kusten; zoo als in 1799 en 1809 niet dan in den zomer ondernomen worden, en het binnendringen der Franschen over het ijs in 1795 was veeleer een begunstigde intogt dan een met kracht te keer gegane inval. Er blijven dus slechts twee gevallen over, waarin onze vaderlandsche bodem voet voor voet heeft moeten verdedigd worden, de tachtigjarige oorlog en de overweldiging van een gedeelte van ons land door *Lodewijk XIV*. In die beide nu is het schaatsenrijden met vrucht gebezigd? Bij de belegering van [illegible] van 1572 en 1573 en bij de pogingen der Spanjaarden in de drie volgende jaren om zich in Noord-Holland te vestigen, zijn zij door onze schaatsenrijders meermalen verontrust, hunne convooijen op een dijk of landweg eensklaps overvallen, het geleide [illegible] en, wat tot levensonderhoud van [illegible] bestemd was, als buit weggevoerd. Toen, juist honderd jaren later, de Franschen reeds te Woerden en te Naarden waren en over het ijs poogden door te dringen, zijn de gewapende schaatsenrijders regelmatig georganiseerd, onder het oppertoezigt, zoo het schijnt, van jonkheer *Cornelis Ascanius van Sijpesteijn*, heer tot Sijpesteijn en Hillegom, wagenmeester-generaal der Nederlanden. Er boden zich daartoe vrijwilligers in menigte aan, en in februari van 1673 hebben vier honderd schutters op schaatsen, uitgereden uit Oudewater, waar zij in garnizoen waren, eenen troep van vijf honderd Franschen overvallen, die met omtrent 300 sleden waren uitgetogen om het dorp Linschoten en naburige dorpen uit te plunderen. De overval was zoo stout en verrassend, dat de vijandelijke troep met achterlating van dooden, gekwetsten en al het geroofde de vlugt moest nemen.

Aan deze voorbeelden uit de historie sluit zich het oordeel aan van deskundigen, die onder de middelen van nationale strijdvaardigheid tot verdediging van den Nederlandschen bodem aan het schaatsenrijden eene plaats hebben aangewezen. Men kan deswege een vertoog vinden van een oud-officier, van hoogen rang en van bekwaamheid en ondervinding, in het 6de deel van den *Militairen Spectator*; en in het tijdschrift [illegible] *Militaire Spectator* is hetzelfde onderwerp [illegible] onderscheidene voorbeelden opgehelderd.

Men weet bovendien, dat de vlugheid in allerlei bewegingen en geoefendheid in het gebruik van zijn wapen onder allerlei omstandigheden hoofdvereischten zijn van den soldaat, — en, in plaats van deze militaire oefeningen op schaatsen alleen te beschouwen als een spel tot vermaak, hebbe men er veeleer een middel in te zien om ook andere volksvermaken in verband te brengen met onze nationale belangen. (*Amst. C.*)

Arnhem, 26 jan. Door eenige leden van het natuurkundig genootschap *tot Nut en Vergenoegen* is ons het volgende medegedeeld:

Dezen morgen waren wij ooggetuige van eenige zeer belangrijke proefnemingen met de *chloroforme*. Eenige leden van het natuurkundig genootschap *tot Nut en Vergenoegen* alhier, woonden die proefnemingen bij. Vroeger onderzoek leerde, dat een konijn door etherdampen in een' tijd van 3 à 4 minuten zoodanig bedwelmde, dat het bij eene operatie niet het minste pijngevoel te kennen gaf. Door de chloroforme werden nu slechts door middel eener spons andermaal eenige dieren bedwelmd. In een' tijd van slechts $1\frac{1}{2}$ minuut was een konijn in eenen volkomen gevoelloozen toestand gebragt. Onze kundige stadgenoot de heer *J. K. van den Broek*, heel- en vroedmeester, welke de proeven bewerkstelligde, gaf ons op nieuw blijken van zijne vlugheid en kennis, en toonde ons de zoo schoone werking der bloedsomloop en die der longen aan.

Hieruit is ons ten sterkste gebleken, hoedanig vivisectiën voordeelig kunnen zijn, voor de wetenschap.

Wij hopen om der wetenschaps wille, dat de heer *van den Broek* zijne proefnemingen in deze, even als zijne vroegere over de ether, welke vermeld staan in de vierde jaargang van het *Natuurkundig Tijdschrift*, door bovengemeld genootschap uitgegeven, niet aan het publiek zal onthouden.

— De heer *A. F. Bouricius* is, bij vonnis der correctionele regtbank te Arnhem, op gisteren gewezen, veroordeeld tot eene gevangenis gedurende zes maanden en twee geldboeten, eene van ƒ1000 en eene van ƒ250 — en na het ondergaan van de hem opgelegde gevangenis-straf, tot ontzetting gedurende tien jaren van de regten vermeld in art. 42 van het Strafwetboek. Bij hetzelfde vonnis zijn de beleedigde partijen bevoegd verklaard om dit vonnis ten zijnen koste te doen drukken, aanplakken en verspreiden, waar zij zullen goedvinden, en hij veroordeeld, om daartoe aan haar te betalen ƒ140.

Mengelwerk.

De cholera en de voorbehoedingsmaatregelen.

In een artikel der *Allgemeine Zeitung*, dd. 8 october, is de raad gegeven zich niet met de ijdele hoop te vleijen, dat de cholera door [illegible] maatregelen geweerd worden [illegible] gendeel, hare komst [illegible] stellen, en alle voorzorgen in het werk stellen om haar behoorlijk te ontvangen. Sedert zijn meer dan twee maanden verloopen, en het komt ons voor tijd te zijn eens na te gaan, wat in die twee maanden gebeurd zij. Wij hebben onlangs er aan herinnerd, dat vrees en angst bij iedere ziekte nadeelig zijn, dubbel zijn zij dat bij elke sterk heerschende (epidemische) ziekte, dus ook bij de cholera. Dat zulke vrees en angst heerschen, zien wij aan de goedgeloovigheid, waarmede men elk, zelfs het onbestemdste gerucht, betrekkelijk de verdere verspreiding der cholera voor gangbare munt aanneemt en geneigd is elke heerschende of niet heerschende ziekte op rekening der cholera te schrijven. Zoo heette het: de cholera was in Gallicië, Silesië en Mähren; acht dagen later werd dit weder tegengesproken, daar er in die streken wel typhus en loop, maar geene cholera heerschte. Vervolgens lazen wij: de cholera is te Jassy uitgebroken; reeds de volgende dag bragt de tijding: daar niet, maar te Odessa; nu werd deze tijding van alle zijden herhaald, totdat het in het einde van october bleek, dat de cholera nog niet te Odessa was; — ja, tot nu toe heeft zij zich daar nog niet vertoond. Een' panischen schrik veroorzaakte het gerucht, dat den 7den october in het algemeene ziekenhuis te Weenen een persoon »zonder eenigen twijfel aan den Aziatischen braakloop" gestorven was — een gerucht, dat reeds bij den eersten blik den deskundigen meer dan twijfelachtig voorkomen moest. Want nergens geldt zoo zeer als bij de cholera, het spreekwoord: ééne zwaluw maakt geen zomer. De cholera, braakloop, is eene van ouds bekende ziekte; in de oudste geschriften der geneesheeren vinden wij haar juist zoo beschreven, als wij haar nu nog jaarlijks in de heete zomermaanden en in den herfst aantreffen. Deze, de alleen voorkomende (sporadische) braakloop, de *cholera nostras*, in hare hoogste ontwikkeling van den Aziatischen braakloop, *cholera morbus*, te onderscheiden, is zelfs moeijelijk voor ingewijden. Het verschil heeft vooral betrekking op de epidemische verbreiding der Aziatische cholera, haren voortgang en hare doodelijkheid. Dat, echter, ook de gewone braakloop doodelijk zijn kan, hetgeen meestal het geval niet is, bewijst het voorval te Weenen. Dat dit sporadische braakloop was, werd later uitdrukkelijk gemeld, maar blijkt ook vooral daaruit, dat te Weenen later geen geval van cholera zich voorgedaan heeft. Op gelijke wijze ging het waarschijnlijk met die tijdingen, welke eerst als geruchten voorkwamen, vervolgens van verschillende kanten besproken en bevestigd, eindelijk tegengesproken werden, dat, namelijk, de cholera aan de Engelsche kusten, te St. Petersburg, te Warschau, te Madrid, enz., uitgebroken was.

Het meest westelijke punt, dat de cholera tot nu toe bereikt heeft, is Kiew; daarop volgen Jakaterinoslaw, Pultawa, Orel en Moskau; of te Konstantinopel werkelijk de epidemische braakloop heerscht, is nu, vier weken na het berigt, dat zij zich aldaar vertoond had, meer dan twijfelachtig. Te Kiew is de cholera van zeer zachten aard; te Moskou schijnt zij af te nemen; daarentegen is zij zeer kwaadaardig in het gouvernement Orel. De meest bedreigde plaatsen zijn daarna Odessa, Konstantinopel, Lemberg en Petersburg.

Den verderen loop der epidemie en wanneer zij tot ons komen zal, zal ons de toekomst leeren; maar wij houden ons stellig overtuigd, dat wij dezen winter in Duitschland, ten minste in Zuid-Duitschland, van de gevreesde ziekte zullen verschoond blijven. Den eenigen grond voor eene dergelijke meening kunnen wij ontleenen aan den vroegeren loop der ziekte. Aan een stilstaan der cholera, gelijk van 1824 tot 1828 plaats vond, nadat zij reeds in september 1823 Astrakan bereikt had, is niet te denken. De tegenwoordige weg der epidemie is bijna dezelfde, dien hij in 1830 volgde, nadat zij in 1829 in september te Orenburg uitgebarsten, en daardoor Europa's grenzen weder genaderd was. In juli 1830 brak zij te Astrakan uit, bezocht vervolgens, in dezelfde orde als nu, Pensa, Tiflis, Nischnei-Nowgorod, Samara, Kursk, Tambow, Wonoresch, Kasan, Rostow, en den 26sten september 1830 brak zij in Moskou uit; den 24sten october [illegible] te Odessa. In december 1830 kwam zij van Gallicië en bezocht Tarnopol, [illegible] zij, een' zijsprong makende, reeds in juni in Bochnie geheerscht had; nu verdeelde zij zich in twee takken, een' noordelijken en een' zuidelijken; in april tastte zij Warschau aan, in mei Dantzig en Lemberg, in juni, rugwaarts, Petersburg, in juli Krakau, Posen, Koningsbergen en Pesth, den 16den augustus barstte zij te Weenen uit, en den 31sten dierzelfde maand te Berlijn. In Oostenrijk breidde zij zich nu niet verder uit, doch tastte in september Brünn, in november Praag en in december Wels aan: dáár eindigde haar zuidelijke togt. Daarentegen verbreidde zich de cholera in Pruissen in uitgestrekter' kring: in september heerschte zij te Spandau, te Frankfort a/O, Grefen enz.; in october te Breslau en Maagdenburg; nu toog de ziekte verder, kwam in october nog te Hamburg en Altona en naar Engeland, waar zij zich het eerst in Sunderland in het graafschap Durham openbaarde. Terwijl zij in Engeland en Schotland heerschte, breidde zij zich ook steeds in Pruissen uit; den 14den februari kwam zij te Londen, in maart in Schotland, en brak het eerst te Belfast en te Dublin uit; reeds in februari had zij zich in Frankrijk, te Chambry, in het departement van de Oise, geopenbaard; den 22sten maart vertoonde zij zich te Parijs, en verspreidde zich snel over geheel Frankrijk; in April kwam zij naar Vlaanderen en tastte het eerst Gend en Kortrijk aan. In mei van hetzelfde jaar brak zij ook in Noord-Amerika uit en heerschte het eerst te Philadelphia en te New-York. In juni openbaarde zij zich te Scheveningen in Holland, en in juli te 's Gravenhage en Rotterdam; in augustus te Emmerik in Rijn-Pruissen; in october te Kassel, maar verbreidde zich van daar niet verder. In het jaar 1833 bezocht zij het eerst het Pyreneesche Schiereiland, openbaarde zich in februari te Oporto, den 20sten april te Lissabon, in september te Badajoz en Sevilla; in juli brak zij in Marocco uit, en rigtte wijd en zijd groote verwoestingen aan; in ee-

tober verscheen zij in Noorwegen te Christiania; in het jaar 1834 vertoonde zij zich in de maand februari is het regeringsdistrict van Dusseldorp; in den loop van dat jaar breidde zij zich over Spanje uit, en tastte den 4 juli Madrid aan; in augustus kwam zij naar Zweden, en openbaarde zich het eerst te Gothenburg en Stockholm; in dezelfde maand brak zij ook te New-York uit. Ook openbaarde zij zich op nieuw op enkele plaatsen van Frankrijk, en den 24sten december te Marseille; in juni 1845, echter te Toulon. In het jaar 1835 kwam de cholera in Italië; in februari verscheen zij te Nizza, in augustus te Genua, Livorno, Florence, Pisa, in september te Lucca, in october te Venetie, in november te Verona, Padua, Vicence. Nu was er eene grootere pause in de verspreiding der ziekte; eerst in juni 1836 werden Milaan, Brescia, Triest, Laibach, Udine, Como aangetast; in juli verscheen de epidemie te Lugano, in het district Tessin, in november te Roveredo, Trient, Botzen en Mals in Tyrol, overschreed de Beijersche grenzen en brak den 17den augustus te Mittenwald, den 22sten te Altötting uit; in dezelfde maand heerschte zij ook te Parma en Altona; en te Charlestown in Noord-Amerika. In october werden Napels, München en Eger aangetast; in november vertoonde zich de cholera in Oberwiesenthal, een der hoogste punten van den Saksischen Bergketen. In het jaar 1837 werden Rome en Palermo nog bezocht, en Berlijn ten derden male aangetast, waar echter de epidemie, ofschoon algemeener, toch van zachter aard was. In 1838 vertoonde de cholera zich nog eens te Weenen, maar slechts hier en daar, en hiermede was voor deze reis haar loop geëindigd.

Beschouwen wij dezen weg der ziekte, en vooral wanneer wij haar toenmalig verschijnen in Europa vergelijken met den loop, dien zij nu tot hiertoe genomen heeft, zoo is het geoorloofd tot het besluit te komen; dat de cholera dezen winter nog niet in Duitschland komen zal. Voor dit punt pleit, echter slechts alleen de hoogste waarschijnlijkheid; niet volstrekte zekerheid, en het is daarom raadzaam ook nu reeds het oog te vestigen op de gepaste voorzorgen, waarmede men de cholera afwachten wil. Met dankbaarheid moet het daarom erkend worden, dat, volgens bekende tijdingen, de opperste gezondheids-commissiën te München en Berlijn, zich bezig houden met de maatregelen tegen de cholera; dat in *Engeland* regering en drukpers den terugkeer der ziekte voor mogelijk houden, en dat er te Lemberg hospitalen ingerigt worden. Minder bijval kunnen wij schenken aan de verlenging der quarantaine van 7 tot 14 dagen te Livorno, en volstrekt onbegrijpelijk komt ons het, later eenigzins gewijzigd, bevel eener afzondering van 21 dagen in de havens van Sicilië, voor hen, die uit eene haven van Oostenrijk komen (omdat te Triest een schip uit Trapezunte aangekomen zijn zou). Wil men consequent zijn, zoo moet men deze quarantaine naar alle zijden uitbreiden en vijf of tien jaren volhouden. Wat zou dan van den handel worden? Maar mogelijk wenscht Napels om andere redenen het verkeer met zijne havens te beperken en te verminderen; het beste middel daartoe heeft het zekerlijk aangegrepen. Later heeft Sardinië het gegeven voorbeeld gevolgd, en in den laatsten tijd heeft ook Marseille eene quarantaine van 10 dagen aangenomen, voor schepen die uit oorden komen, waar de cholera heerscht. Ja binnen korten tijd zag men hetzelfde in alle zeehavens gebeuren, voor welken maatregel, ten minste met betrekking tot de Oostenrijksche havens, reeds eene stem zich hooren deed, (*Allgemeine Zeitung* van 30 november), en dat niet om de cholera te keeren, maar slechts om aan eigene verzendingen de bescherming van het *patente netta*, te verleenen. Dan zal het niet aan voorbeelden ontbreken, gelijk Trapezunte opleverde, waar de cholera hevig woedde, en [illegible] quarantaine opgelegd werd aan reizigers uit Konstantinopel, om dat daar de cholera uitgebroken was; — welke tijding nu, na verloop van vier weken, nog geenszins bevestigd is. Te ontkennen is het niet, dat ook nu weder, in weerwil der ondervinding van dertig jaren, vele stemmen zich voor afsluiting doen hooren, eene afsluiting, die toen geheel nutteloos bleek te zijn. Ja, de scheikundige HERAPATH, te Bristol, raadt in de *Times* (*Allgemeine Zeitung* 18 october) eene algemeene zuiverings-methode aan tegen elk aankomend schip, als het beste middel om de cholera uit Engeland te weren. Wij moeten erkennen, dat wij gehoopt hadden, dat HERAPATH ons bepaalde uitkomsten medegedeeld zou hebben van zijne scheikundige onderzoekingen, want dat hij ons zegt, dat de cholera geen *zwavelhydrogeen* is, noch *ammoniak hydrosulphuraat*, brengt ons niet veel verder; ook kunnen wij niet veel gewigt hechten aan zijne verzekering, dat de cholera een dierlijk vergift is, want, zonder te letten op de onbepaaldheid der uitdrukking »dierlijk vergift" is HERAPATH tot dit besluit slechts gekomen door den reuk: aan waarnemingen door den reuk wordt over het algemeen weinig waarde gehecht — gelijk wij gelooven, geheel regtmatig, want anders moesten wij rottekruid voor knoflook houden, omdat het bij de verbranding maar knoflook riekt. Steunende op deze weinig beteekenende uitkomst der scheikundige onderzoeking, beveelt HERAPATH het Chlorinegas als absoluut weermiddel tegen de cholera aan, en beroept zich hierbij op zijne eigene ervaring, daar hij door chloorberooking tegen de cholera beveiligd bleef, in weerwil zijner veelvuldige aanrakingen met cholera-zieken en cholera-lijken. Wij veroorloven ons hier tegen slechts aan te voeren, dat in lateren tijd zeer gegronde twijfel is geopperd tegen de besmettingwerende kracht van de chloor, en dat, van den anderen kant, honderden, ja duizenden artsen, zieken-oppassers, krankenbezoekers, enz. zich met cholera-zieken en cholera-lijken bezig gehouden hebben, zonder door de besmetting aangetast te worden, en zonder zich door chloor-berookingen er tegen te vrijwaren. Deze chloor-berookingen maken de hoofdzaak uit bij de voorgeslagen behoedmiddelen. Aangaande hare werkdadigheid schijnt de geëerde scheikundige, echter, zelf eenigen twijfel te koesteren, daar hij aanraadt, om, wanneer de cholera *toevallig* door de algemeene quarantaine heenbreekt, en zich in Engeland vertoont, de besmette plaatsen onder quarantaine te stellen, dat is, te doen wat men gedurende dertig jaren deed. Wij, daarentegen, steunende op de vroegere ondervinding, beweren, *dat elke afsluiting nutteloos is, dat zij het verkeer doelloos stremt, en dat het daartoe gevorderde geld veel doelmatiger gebruikt kan worden.* Dat deze beschouwing niet alleen staat, besluiten wij daaruit, dat men, zoo ten minste de dagblad-tijdingen niet liegen, in Berlijn, reeds op het trekken van grens-cordons teruggekomen is, en dat, tot heden toe althans, noch in Oostenrijk, noch in Pruissen, de meest bedreigde landen, cordons bevolen zijn. Het nuttelooze der afsluiting is bovendien ook nu weder duidelijk bewezen: te Kretsch brak de cholera in het quarantaine-gesticht uit, waarschijnlijk overgebragt door ligterschepen uit plaatsen, waar de ziekte heerschte; niet lang daarna brak zij ook in de stad uit. Wanneer nu in eene zeestad, waar de quarantaine zoo gewoon en zoo gemakkelijk te handhaven is, deze niets baat, wat hebben wij dan in openliggende landen te wachten? Daarom, geene afsluitings-maatregelen, maar het geld besteed aan de herstelling der hospitalen, de aanschaffing van geneeskundige hulp, en leniging des noods in elk opzigt. Wij zien dit reeds werkelijk in het verwijderde Rusland in praktijk gebragt. Zoo werd, bij het uitbreken der cholera (*Geneeskundige Courant voor Rusland* no. 33) te Tiflis, de stad in wijken verdeeld, over elk een geneesheer gesteld, die den cholera-zieken spoedige en zelfs den onvermogenden kostelooze hulp verleenen moet, en voor kosteloze uitreiking van geneesmiddelen zorgen moet; drie cholera-hospitalen ingerigt, en tevens het toezigt der politie over de levensmiddelen en openbare zindelijkheid versterkt. Een voorbeeld dat navolging verdient.

VERBETERING.

In de op gisteren in deze courant no. 18 geplaatste dagvaarding aan jonkheer *Wessele Peter* ridder *van der Rënne*, is in de naam van de onder sub *b.* vermelde verzoeker een font ingeslopen, en wel staat *Alexander Arnaud Joseph Canisius* moest zijn: niet *Arnaud* maar *ARMAND.*

Weldadigheid.

Ontvangen van *B. Z.* ten behoeve van het *Protestantsche Weeshuis te Maastricht* twee coupons, te zamen uitmakende ƒ27,22½ cent, en van ds. *BENNINK JANSSONIUS* een coupon, groot ƒ4,95 cent zijnde gekollekteerd in de avond-godsdienstoefening van den 16den dezer.

Arnhem, 25 januari 1848.

H. J. VELDWIJK.

Advertentiën.

Het behaagde den Heer van leven en dood, heden mij en mijne Kinderen op het diepst te bedroeven, door het afsterven van mijn zoo innig geliefden Zoon *WILLEM* in den nog jeugdigen ouderdom van ruim 19 jaar. Zwaar treft mij dit verlies, daar ik in den nog jeugdigen ijvervollen Jongeling een teedergeliefde Zoon, trouwe hulp en mijne Kinderen een geliefden Broeder verliezen; diep getroffen staar ik hem na in die Gewesten des Vredes, in dewelke hij zoo ik mag vertrouwen is overgegaan; dit dan ook alleen met de gedachte dat het den Alwijze alzoo behaagde, vertrooste mij en lenige mijne diepe droefheid.

ARNHEM, den 22sten Januarij 1848.

Wed. *WM. SWAAN*
Geb. *ONSTENK.*

Houtverkooping.

Op den 31sten Januarij 1848, des morgens ten 10 ure, bij *J. P. FLORISSEN*, op de Steenstraat te *Arnhem*, van 26 perceelen DENNEN, en 4 perceelen SNOEIHOUT, gelegen te *Papendal*, aan den Straatweg.

Uit de Hand te Koop.

Dertien stuks Militaire GEWEEREN met BAJONETTEN, zoo goed als nieuw, en zeer geschikt tot het wapenen van 's nachts gaande wachten, bij *H. HES VAN ZWEEDEN*, Mr. Geweermaker te *Arnhem*. — *Brieven franco.*

TE HUUR

Een TUIN met WONING, enz., gelegen bij *Arnhem*, aan den Rozendhalschen weg.

Te bevragen bij *LAMMERS*, te *Arnhem.*

---

† † † Alle degenen, die mogten te vorderen hebben van, of verschuld zijn aan de Nalatenschap van den Heer *JACOBUS BRONKHUIJZE*, *Oud-Burgemeester van Rijnsburg*, laatst gewoond hebbende en overleden op den Huize *Laagsoeren*, bij *Dieren*, in *Gelderland*, gelieven daarvan ten spoedigste opgave of betaling te doen, aan een der Ondergeteekende Executeuren-Testamentair, *P. W. BRONKHUIJZE*, te *Doesborgh*, of Mr. *JB NIJHOFF*, Notaris te Arnhem.

P. W. BRONKHUIJZE.
JB. NIJHOFF.

TE KOOP, *twee* goede JAGTHONDEN, oud 2½ jaar, rekel en teef, echt oud-*Hollandsch* ras, ruigbaarden, donkerbruin, — benevens, des verkiezende, JAGTGEWEER, HAGELZAKKEN, KRUIDHORENS, WEITASCH en wat verder tot de jagt betrekking heeft. — Adres, Lett. F., bij den Drukker dezer.

---

† † † Op een uitgestrekt Landgoed in de Provincie *Zuid-Holland*, wordt tegen 1o. Mei aanstaande verlangd een BOSCHBAAS, van middelbare jaren, van een goed zedelijk gedrag en de Protestantsche Godsdienst belijdende, die alle bekwaamheden tot zijn vak behoorende in ruime mate bezit en zulks door voldoende bewijzen en daadzaken kan staven. — Adres, met *vrachtvrije brieven*, onder Letter P, bij den Boekhandelaar *J. M. VAN 'T HAAFF*, te *'s Gravenhage.*

LES AMORTISSEMENTS EN 1848

de l'Emprunt du Grand-Duché de Bade pour la construction de ses chemins de fer

auront lieu le 29 Février 1848

le 31 Mai 1848, le 31 Août 1848 et le 30 Novembre 1848.

L'amortissement de l'Emprunt se fait par l'extinction des obligations, moyennant les primes suivantes, savoir: 14 lots chacun de francs 110 000, 54 de 85,000, 12 de 75,000, 23 de 32,000, 2 de 25,000, 55 de 21,500, 40 de 11,000, 2 de 10,500, 58 de 8500, 366 de 4200, 1944 de 2100 etc., de manière que chaque action tirée recevra forcément un des gains.

Pour participer au tirage de fin Février 1848 avec		*Pour participer au quatre tirages ensembles* avec
une action pour 5 frs.	payables en billets de banque, en mandats de commerce, ou contre notre traite.	une action pour 20 frs.
6 actions » 25 »		6 actions » 100 »
14 » » 50 »		14 » » 200 »
30 » » 100 »		30 » » 400 »

s'adresser à la maison de banque soussignée. — Prospectus et renseignements sont deposés au bureau de cette feuille. — Les bulletins des actions tirées seront promptement delivrée par nous à MM. les actionnaires.

Les personnes désirant se charger du placement d'actions sont priées de s'adresser directement à nous pour les conditions de la vente. Ecrire sans affranchir.

J. NACHMAN & FILS.
Banquiers à Mayence s/Rhin.

Stads-Schouwburg.

No. 9 in het Abonnement.

Op Zaturdag den 29sten Januarij 1848,

Natuur en Pligt,

Of de Zoon Regter over zijnen Vader.

Na hetzelve:

DE TWEE SPREKENDE SCHILDERIJEN,

Of de Gestoorde Maaltijd.

AANVANG TEN 6 URE.

ROSENVELDT,
Directeur.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 26 Jan. 1 El 0 Palm 5 Duim; gew. 0 D. gev. 2 D.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.